

BARÁTSÁG

Magyarország népei
kölcsonös megismerkedését szolgáló
havi folyóirat

Megjelenik hatszor egy évben

Kiadó:
Filantróp Társaság
Budapest XI.,
Tas vezér utca 17. IV. 4.

A szerkesztőség vezetője:
Ember Mária

A kiadásért felel:
Mayer Éva

A szerkesztőség postacíme:
1519 Budapest, Pf. 452.

Telefonszáma:
165-5064 és 203-2858
Fax: 203-2858

Fogadóórak munkanapokon
délután 3 és 5 között
XI., Ulászló u. 18. fszt. 1.
Telefon: 371-0242

ISSN 1218-0149

Egyes szám ára: 100 Ft
Előfizetési díjak:
félévre 300 Ft
egy évre 600 Ft

Előfizethető a Barátság
csckszámáján:
11711034-20813402
OTP Budapest XI.,
Szent Gellért tér 3.

Terjeszti a szerkesztőség,
a HÍRKER Rt.,
a Nemzeti HÍRKER Rt.
és a FOLIE.

Nyomdai munkálatok:
Comp-Press Kft.
Felelős vezető:
Ibós Ferenc
ügyvezető igazgató

Címlapunkhoz

Festett egek, felhőjáték

Égbe fúródó torony törekeny fehér porcelánból?!... Legalább olyan lehetetlenül bizarr vállalkozás ez, mint mázas samottból formálni meg egy „Nagy Gaz”-t és beállítani a viruló rét közepére. A torony, mint a szilárdság, egyeneség és rendíthetetlen felfelé törekvés képzeiteinek hordozója, súlyos kő-, de legalábbis téglatestet feltételez. Kungl György szobrászművész Torony című mázas porcelán-sorozatának törekeny mulandóságát és ideiglenességét az építészeti elemek dülöngélései, imbolygó bizonytalanságai is sejtetik, így a felidézett tartalom és a konkrét megvalósítás között feszülő ellentmondás nyugtalanítja a szemlélőt. A művet egy valóságos épület, Francesco Borromini római S. Ivo della Sapienza temploma tetejéről a lanternának dinamikus hajladozó barokk formái ihlették, talán épp az a mozzanat, ahogy a csigavonalban kialakított torony merészen csavarodik az ég felé. Tetején alig érzékelhető vasszálak lebegtetnek a levegőégben egy szimbolikus földgolyót és rajta, mintegy az igaz utat jelezve, a keresztet. Kungl tornyának tetején azonban a spirális alakzat kráterként megnyíló csúcsából valami márványos-kékes, rózsaszínekkel lágylított képlékeny képződmény, egy „felhőlávafolyam” bugyog alá, mintha csak valamiféle konkrét forma kezdene kibontakozni gomolygásából. A torony közepén két oldalt hosszúkás ablaknyílás tárul fel, amelyből az egyik oldalon e képződmény alulról a csúcs felé áramlik, hogy ott körülölelje a torony körüli díszes oszlopokat, míg a másik oldalon bugyogva folyik lefelé, hogy végül becsurogjon a széles párkány alá és eltűnjék a torony lábai között. Épp e felhőjáték kölcsönöz valamiféle nem evilági jelleget a toronynak, amely ekképp az egeket ostromló vágyaink groteszk jelképe is lehet, hiszen vágyaink másfelől olyan közönségesek, hogy összezsugorítva és porcelánba formázva elérnek akár egy kandalló párkányán is.

Ez a fajta ironikus tárgyformálás Kungl minden kerámiájának egyik jellegzetessége. Az idén Munkácsy-díjas szobrász mindig is kerámiával foglalkozott, bár sohasem készített egyetlen, a hagyományos porcelán műfajába tartozó tárgyat sem. Úgy bának a porcelánnal, mint más az agyaggal, vagyis mintázza, apránként építgeti azt, mintha egy bronzszoborhoz készítené agyagmodellt. A műfaj technikai fogásait alkotótelepeken – Siklóson, Kecskeméten, Rigában – sajátította el. A mázatlan, mázas és festett porcelánból, samottból szobrászi megformálásra teljesen alkalmatlan és valóságértelen tárgyakat hoz létre a plasztikai elemek és műformák eddig elképzelhetetlen szabadosságú és leleményességű keverésével („James Dean és a naspolyák”, 1986; „Vakondvadász”, 1989; „Garibaldi ágyúja lő”, 1991).

Saját élményeiből, a mindennapok körültekintő megfigyeléséből születnek ezek az ironizáló átváltozások, amelyekkel – elmondása szerint – nem a szándékos meghökkenés a célja, ő inkább valóságghűséget kereső művésznek érzi magát. Amikor érdeklődése a kisszerűen hétköznapi, jelentéktelen dolgok felé fordul, és szokatlan nézőpontból világítja meg és részletekbe hatolóan ragadja meg azokat, a banális szeretetteljes érintése nyomán bámulatos metamorfózison megy át („Csővezeték”, 1989; „Éjszakai műszak”, 1991; „Presszó”, 1992).

Hatalmas méretű, ember nagyságú figuráit, mint a három mázsa (!) porcelánból készült, egy felhőt viczorogva maga fölé emelő „Vakond”-ot (1994), Siklóson kivitelezte. Legutóbbi hatalmas léptékű vállalkozásai a pécsi Zsolnay Gyárban készültek: ez év szeptemberében állították fel az Egri Dohánygyár udvarán zsolnay pirogránitból készült, négy méter magas díszkútját, amelyet Eger városára és a dohányiparra utaló motívumokkal díszített. Pécssett egy üzletház homlokzatára tervezett két pirogránit oszlopot a Nappal és az Éjszaka szimbolikus állatalakjaival.

Bátorfi Andrea

Címlapunkon Kungl György „Torony” című porcelán-sorozatának legmagasabb darabja (1994).

E LAPSZÁMUNK

a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Kisebbségi Főosztálya
támogatásával jött létre.